

Türkiye’de 1980 öncesi ekonomik yapının belirleyici özelliği devlet öncülüğünde **yürütülen ithal ikameci sanayileşme politikasıdır** ve Türkiye’de de 1963 yılında başlanan planlı kalkınmanın vazgeçilmez bir parçasıdır.

Türkiye ekonomisini 1970’lerin sonunda istikrarsızlığa götüren temel nedenler **yapısal niteliğe sahiptir**. 1978 ve 1979’da devalüasyon yapılmış ve enflasyon bu dönemde hızla artmıştır. 1980’lerden sonra ortaya çıkan sorunların temel sebebinin **büyük miktarlara ulaşan kamu açıkları olmuştur**.

1980 sonrasında açık ya da ihracata dayalı büyüme politikası olarak adlandırılan bu yeni bakış açısı sadece Türkiye’de değil, ABD ve İngiltere’de de istikrar politikalarının ana eksenini oluşturmuştur

Bu yeni yöneliş çözümü parasal düzenlemelerde aramakta ve devletin ekonomideki rolünü azaltarak piyasa mekanizmasına işlerlik kazandırmayı öngörmekteydi. Bu kapsamda döviz kurunun piyasada belirlenmesi esasına geçilmiştir **Bu kapsamda talebi kısmak amaçlı KDV uygulamaya konulmuştur**.

5 Nisan Kararlarının amaçları;

Enflasyonu düşürmek, TL istikrar sağlamak, Sürdürülebilir büyüme ve kalkınma sağlamak ve İhracatı artırmaktır.

Nominal çıpa olarak döviz kurunun kullanılmıştır.

Güçlü ekonomiye geçiş programının nihai amacı, **mali disiplin, fiyat istikrarı ve istikrarlı bir büyüme sürecini başlatacak yapısal bir dönüşümü sağlamaktır**.

Güçlü Ekonomiye Geçiş Programının en önemli sonucu 1980’lerden sonra ilk defa **tek haneli enflasyonun** görülmesidir.

Net Hata ve Noksan: Ödemeler dengesinde, nereden sağlandığı veya nereye ödendiği bilinmeyen döviz gelir ve giderleridir

Türkiye’de küresel krizin etkisiyle 2009-2010 yıllarında faiz dışı fazlanın milli gelire oranı ortalama olarak %1’in altına düşmüştür

Görev Zararı: Siyasal otorite tarafından kamu iktisadi teşebbüslerine verilen görevler veya bu teşebbüslerin ürettiği mal ve hizmet fiyatlarının maliyetin altında belirlenmesi sonucu ortaya çıkan zarardır.

Ekonomik büyüme konusunda uluslararası alanda gelişmiş ülkeler hakim oyuncu rolü oynar. **Potansiyel büyüme oranı ya da doğal büyüme oranı;** tam istihdam ve tam kullanım ile belirli bir zaman boyutunda ulaşabileceği en yüksek büyüme oranıdır.

Reel büyüme oranı, nominal büyüme oranından enflasyon oranının çıkarılması ile bulunur

Gayrisafi milli gelirden yıpranma ve aşınma paylarını (amortisman) çıkardıktan sonra bulunan değere **safi milli gelir** adı verilir.

Nitel iyileşme, nicel ekonomik gelişme ile birlikte sosyal göstergelerdeki gelişmeleri ifade eder.

Dış dünyaya kapalı bir ekonomide Harrod-Domar modelinde büyüme emek ve sermaye faktörleri ile açıklanmaktadır

Dengeli bir büyüme için sermaye ve emek artış hızları aynı olmalıdır. İçsel büyüme modelleri, üretim faktörlerinin piyasa işleyiş mekanizmaları çerçevesinde oluşan değişimlerle verimliliğinin artırılarak daha yüksek gelir düzeyine ulaşılması olgusunu açıklar.

Verginin Gelir Etkisi: Ortalama vergi yükünün emek arzını yükseltmesidir.

Verginin İkame Etkisi: Marjinal vergi oranlarının emek arzını kısmak etkisidir

Yabancı yatırımlar için daha fazla imkan sağlayan ve bu yatırımlara daha cazip görünen ülkeler **yükselen piyasalar** olarak tanımlanır.

Ekonomik kalkınma, bir ülkenin zenginleşmesi ile beraber, o ülkede yaşayan insanların yaşam

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar, Altın Sorular ve Çıkış Sorular Kaynaklarımızın tümünden hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak sizlere sunulmuştur.

standardının da artmasıdır.

Gelişmekte Olan Ülkelerin Özellikleri; Kişi başına gelir düzeyi düşüktür, Tasarruflar düşüktür, Nüfus artış hızı yüksektir, Üretim yapısı tarım ağırlıklıdır, Gelir dağılımı adaletsizdir, Eğitim düzeyi düşüktür ve Sağlık hizmetlerinin miktarı ve kalitesi düşüktür.

Lewis'in ikili yapı modeli gelişmeyi açıklamakta kullanılır. **Üçlü Ekonomik Yapı:** Gelişmekte olan ülkelerde geleneksel tarım yapısından modern sanayi yapısına geçerken ortaya çıkan hizmet ağırlıklı kentsel/informel sektörü içeren ekonomik yapıdır

Yapısal Uyum:1980'lerde en etkin kalkınma politikası ile eş anlamlı olarak kullanılan, piyasa aksaklıklarını gidererek ekonominin arz tarafını güçlendirmeyi amaçlayan kalkınma stratejisidir

Gelişmekte olan ülkelerde kamu gelirleri açısından en önemli sorunlardan birisi **vergi kapasitesi** nin düşük olması ve **vergi gayretinin** yetersiz olmasıdır

Vergi Kapasitesi: Bir ekonomide, veri üretim düzeyinde, mevcut vergi sistemi ile toplanabilecek vergi miktarıdır.

Vergi Gayreti: Bir ekonomide vergi idaresinin vergi toplama ve vergi mükelleflerinin vergi ödeme çabaları sonucunda vergi kapasitesinin kullanılabilen bölümüdür

Arz Yanlı Ekonomi Yaklaşımı: Üretim maliyetleri üzerindeki vergi ve benzeri yüklerin hafifletilmesi ile büyümenin hızlanacağı ve beklendiğinin aksine vergi gelirlerinin artacağını savunan görüştür.

Tobin Vergisi: İstikrarsızlık yaratan etkilerin hafifletilmesi amacıyla kısa vadeli sermaye hareketleri veya sıcak para olarak adlandırılan finansal hareketler üzerinden alınacak düşük oranlı vergidir

Ekonomik büyüme ile kalkınma arasındaki temel fark, yaşam standartlarında meydana gelen değişikliğin içerilmesidir.

İnsani Gelişme Göstergesi katsayıları **Mahbubul Haq** tarafından geliştirilmiştir. **İGG ekonomik büyümeyi de içerisine alır. Her iki ölçümdede de kişi başına gelir hesaplamalara dahil edilir**

Sosyal Tasarruf Oranı: Üretilen milli gelirden kamusal amaçlara tahsis edilen fonlardır.

1923-1929 döneminde Türkiye **liberal uygulamalara** yönelmeye başlamıştır. **1923 yılında çıkarılmış olan Teşvik-i Sanayi Kanunu Muvakkatı** bu dönemde bazı ufak değişikliklerle yasalaştırılarak uygulamaya sokulmuştur.

1934 yılında Birinci Sanayi Planı ile devletçilik başlatılmış oldu

1950, çok partili dönemin başlangıç yılıdır. İktidar değişikliğinin arifesinde 1947 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin savaşta yıkılmış **Avrupa'yı ayağa kaldırma projesi olarak Marshall Planı devreye** sokulmuştur. Marshall Planı, Türkiye'de demiryolu projesinin karayolu politikasına dönüşmesine ve tarım alanında hızla makineleşerek tarımdaki gizli işsizlerin kentsel alanlara yönelmesine yol açmıştır

Türkiye, 1958 yılına ağır borçlu olarak ulaşmış bunun üzerine, Türkiye alacaklı devletlerle **Paris Anlaşması'nı** imzalayarak borçlarını uzun vadeye atmak (konsolidasyon/moratoryum) zorunda kalmıştır.

Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı dört ana ilkeyi kapsar.

Faiz dışı fazla oluşturabilmek, Ücret artışlarının sınırlandırmak, Özeleştirmeler, Dış borçların ödenmesidir.

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar, Altın Sorular ve Çıkış Sorular Kaynaklarımızın tümünden hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak sizlere sunulmuştur.